

Monumentnummer*: 532493

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **07 oktober 2016**
Kadaster deel/nr **82739/84**

*Woonplaats** **Wijk bij Duurstede** *Gemeente** **Wijk bij Duurstede** *Provincie** **Utrecht**

Locatiennaam **Wijk bij Duurstede** *Locatieomschrijving* **Kromme Rijn**

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wijk bij Duurstede	A			362
Wijk bij Duurstede	A			628
Wijk bij Duurstede	A			902
Wijk bij Duurstede	A			569
Wijk bij Duurstede	A			648
Wijk bij Duurstede	A			903
Wijk bij Duurstede	A			552
Wijk bij Duurstede	A			506
Wijk bij Duurstede	A			743
Wijk bij Duurstede	A			507
Wijk bij Duurstede	A			652

*Omschrijving***

Inundatiekanaal.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

INUNDATIEKANAAL als wezenlijk onderdeel van een extra waterinlaat voor eventuele inundaties, waarbij gebruik zou worden gemaakt van de van oudsher bestaande Kromme Rijn. Het ongeveer 350 meter lange Inundatiekanaal van de Neder-Rijn tot aan de inlaatsluis / inundatieduiker ten oosten van Wijk bij Duurstede is kort na 1870 gegraven om het gebied ten zuiden en zuidoosten van Utrecht onder water te kunnen zetten. Hierbij konden deze werken en tegelijkertijd gebouwde sluizen in de Kromme Rijn worden geopend, waarna het ingelaten water via de al in de Middeleeuwen afgedamde, slingerende rivier naar het noordwesten kon stromen. Achter de oever van de Lek is hiertoe eerst het Inundatiekanaal aangelegd, dat echter nog gedurende enige jaren afgedamd bleef. Toen alle werken in voldoende mate gereed waren, is vervolgens de dam opgeruimd en ontstond een 'regelbare of afsluitbare watertoevoer'. Het vrijgekomen materiaal is vermoedelijk benut voor verlegging en versterking van de Rijndijk; er zijn in dit buiten de winterdijk van de Lek gebleven gebied geen verdedigingswerken gerealiseerd of aangeaard. Het kanaal en de kanaalboorden zijn nog in hoge mate herkenbaar en intact, al is de kanaaloever aan de zuidwestzijde uit veiligheidsoverwegingen en in het kader van een havenfunctie gewijzigd. Het Inundatiekanaal doet tegenwoordig namelijk in de eerste plaats dienst als (vaste) ligplaats en als haven voor bedrijfsvaartuigen. Hiertoe is een deel van de kanaaloevers - met name aan de zuidwestzijde - aangepast en van verharde kades of steigers voorzien.

Omschrijving

INUNDATIEKANAAL, zich in noordwestelijke richting van de Neder-Rijn ten oosten van Wijk bij Duurstede uitstrekkend tot aan de Inundatiesluis / Inundatieduiker in de Rijndijk. Het kanaal is ongeveer 350 m lang en 30 m breed en het vormde sinds het graven en het openen ervan - kort na 1870 - een van de inlaten ten behoeve van inundaties in het gebied ten zuiden en ten oosten van Utrecht. Voor een belangrijk deel zijn de kanaaloevers versterkt met natuursteenblokken.

Waardering

Het INUNDATIEKANAAL van de Neder-Rijn naar de Inundatiesluis / Inundatieduiker ten oosten van Wijk bij Duurstede is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende meer dan 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw).

Het betreft hier een onderdeel uit de jaren rond 1870 dat een voorbeeld is van een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde aanleg van historische waterbouwkunde en dat diende als waterinlaat.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en in het bijzonder met de aansluitende Inundatiesluis / Inundatieduiker.

* Het onderdeel is relatief zeldzaam omdat er nauwelijks open inundatiekanalen in de oevers van de grote rivieren zijn gegraven en omdat het hiervan een nog grotendeels compleet en goed herkenbaar voorbeeld is dat representatief (karakteristiek) is voor dit type waterwerken.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie